

Смутченко О. С.
аспірант,
Херсонський державний університет

СУБКУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ МОВНИХ ВНЗ ЯК ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

В останні роки великою популярністю користуються різноманітні молодіжні субкультури, що мають різне походження, традиції, смислові конфігурації текстів. Тому виникає потреба в дослідженні впливу різних факторів на формування субкультури особистості студентів.

Поняття «субкультура» набуло широкого значення й увійшло в обіг досить недавно, але швидко стало популярним не лише серед науковців, але й в буденному спілкуванні. Установленої системи поглядів щодо визначення поняття «субкультура» немає, але кожна наука трактує це поняття з позицій своїх предмета та методології.

Дослідниця сучасних проблем молоді Т. Щепанська так характеризує це поняття: «Спочатку на перший план виступає префікс «sub» (тобто « під- »), позначаючи приховані, неофіційні культурні пласти, що є підкладкою «денної поверхні» пануючої культури. Це поняття використовувалося поруч з такими, як *subterranean culture* (підземна культура) і *underground* (підпілля). Простежується і звичне сприйняття не інституціональних культурних явищ як низових – на противагу «високій» офіційній культурі. У тому ж контексті (ідеології і практики молодіжного протесту проти цінностей суспільства споживання, трудової етики і технократичної цивілізації) використовувалося й поняття «контркультура», що визначало ідеологію молоді як таку, що руйнує будь яку культуру взагалі і протистоїть їй. [4].

О.Божок наголошує: «субкультура – це перш за все групове світобачення та своєрідний тип особистості, яким відповідно до сформованої системи цінностей відрізняє себе з-поміж інших індивідів. Сутність феномену субкультури не обмежується розумінням змісту, значення і ролі соціальної

групи. Субкультура є частиною певного культурного шару, фундаментом якого виступають соціальні групи, а не суспільства в цілому. Під субкультурою слід розуміти систему пануючих норм та цінностей, що не претендує на заміщення, протистояння домінуючій культурі в суспільстві, а реформує культурні засади в суспільстві» [2].

Одним із видів субкультури є молодіжна субкультура, яка до кінця 80-х років ХХ століття сприймалась досить негативно і докладно не розглядалась.

Науковець О.Білецька характеризує молодіжну субкультуру як «явище тимчасове, форму життєвого пошуку, основи якої пов'язані її «життєвим стартом» - отриманням освіти, початком трудової діяльності, формуванням сім'ї, професійним просуванням тощо. Зміст молодіжної субкультури завжди залежить від культурних процесів і навпаки. Тобто на неї впливають як національна, так і міська та сільська культури, а також інші субкультури, що надає їй різнобічного, багатогранного характеру. В той же час молодіжна субкультура являє собою невід'ємну частину тих самих національної чи міської культур. В основу молодіжної субкультури покладено основний спосіб відношення світу зі всією системою духовних цінностей. Молодіжна субкультура – це певний спосіб буття, в якому існують люди, які безпосередньо дотримуються останнього, це форма самовираження молоді, що ставить перед собою ціль змінити світ, своє життя, зробити його іншим, відкинути від себе стереотипи, відмовитись від соціальних канонів» [1].

Отже, молодіжна субкультура – це певне коло молодих людей, пов'язаних певними інтересами, цінностями та традиціями.

При дослідженні сучасних напрямів молодіжних субкультур, ми дійшли висновку, що в сучасній Україні переважають молодіжні субкультури професійного, мистецького, культурного спрямування, які позитивно впливають на особистість.

Кожній особистості студентського віку властиві свої інтереси, цінності, орієнтації, цілі, завдання в оволодінні професією, що в результаті формує

студентську субкультуру. У студентські роки у молоді формується характер та її світогляд.

Характерними рисами юнацького віку є максималізм суджень, своєрідний егоцентризм: висуваючи свої теорії, юнак досить часто поводить себе так, ніби оточуючі повинні підпорядковуватись його теоріям, а не теорії - об'єктивній дійсності. Прагнення довести свою незалежність і самобутність можуть супроводжуватися типовими поведінковими реакціями, зокрема зневажливим ставленням до порад батьків чи викладачів, недовірою, іноді відвертою немотивованою протидією. І в той же час для юнацтва характерними є сугестивність і конформізм відносно впливу ровесників, що обумовлює однаковість інтересів, смаків, стилів поведінки [3].

Саме в цей час формується субкультура студентів. Вона може бути як професійно зорієнтована, студенти об'єднані спільною учбовою діяльністю, у них з'являється свій особливий жаргон, так і субкультура утворена у вільний від навчання час, коли молодь об'єднана спільними інтересами (музика, кіно, мода, ігри тощо), тут можуть створюватися музичні, мистецькі, геймерські субкультури, а також неформальні об'єднання.

Список використаних джерел:

1. Білецька О.О. Трансформаційні процеси української молодіжної субкультури наприкінці ХХ–ХХІ ст. // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 139–144.
2. Божок О.І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: Збірник наукових праць. – К., 2009.– С. 17–21.
3. Туркот. Соціально-психологічні особливості студентського віку [Електронний ресурс] / Туркот – Режим доступу до ресурсу: <http://westudents.com.ua/glavy/50527-sotsalno-psihologchn-osoblivost-studentskogo-vku.html>.

4. Щепанская Т.Б. Традиции городских субкультур // Современный городской фольклор. – М.: РГГУ, 2003.